

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/277/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4112244423
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Harbuta
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4112244423.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Harbutu a členov senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Ingrid Doležajovej, v právnej veci navrhovateľky: B. V., bytom Q. č. XX, zastúpená Advokátska kancelária JURIKA & KELTOŠ, s.r.o., so sídlom Mickiewiczova 2, Bratislava, proti odporcovi: RAPID life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Martin Timcsák, advokát s.r.o., so sídlom Zámocké schody 2/ A, Bratislava, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 18. júla 2013 č.k. 9C/414/2012-217, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e** .

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania vo výške 69,91 eura na účet Advokátskej kancelárie JURIKA & KELTOŠ s.r.o., Bratislava, Mickiewiczova 2 do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice č.k. 2C/2037/2012 zo dňa 19. 1. 2012 a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 100%. V danej veci sa navrhovateľka podaným návrhom domáha zrušenia vyššie uvedeného rozhodcovského rozsudku z dôvodu porušenia zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov. Poukázala v návrhu na skutočnosť, že medzi účastníkmi bola dňa 27. 09. 2007 uzavretá poisťovná zmluva, ktorej súčasťou boli všeobecné poisťovné podmienky a rozhodcovská zmluva (doložka), v zmysle ktorej všetky spory, ktoré vzniknú, budú rozhodovať výlučne v rozhodcovskom konaní. Takto uvedená rozhodcovská doložka znemožnila voľbu spotrebiteľovi dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom a spôsobila tým značný nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, taktiež z dôvodu nepriaznivejšieho procesného poriadku rozhodcu oproti Občianskemu súdному poriadku, z dôvodu skrátenia lehoty na podanie odporu v trvaní 5 dní a neprimeranej výšky trov konania, podmienenie odporu zaplacením poplatku a tiež porušením zásady rovnosti účastníkov konania, keďže navrhovateľke nebola doručená v rozhodcovskom konaní žaloba a bola jej odňatá možnosť podať žalobnú odpoveď, alebo inak obhajovať svoje záujmy. Súd prvého stupňa v priebehu konania o tomto návrhu ustálil skutkový stav, na základe ktorého mal za preukázané, že účastníci konania uzavreli dňa 27. 09. 2007 poisťovnú zmluvu č. 4329700127, ktorej súčasťou boli všeobecné poisťovné podmienky a rozhodcovská zmluva (doložka), v zmysle ktorej všetky spory, ktoré vzniknú medzi stranami, budú rozhodované výlučne v rozhodcovskom konaní a to v zmysle článku XV., bod 3 všeobecných poisťovných podmienok. Súčasťou formulárovej zmluvy boli aj osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 k poisťovnej zmluve, v zmysle ktorých sa akékoľvek spory medzi zmluvnými stranami budú riešiť v rámci rozhodcovského konania a to v zmysle č. XV. Všeobecných poisťovných podmienok. Osobitné dojednania sú podpísané navrhovateľkou. Arbitrážnym

súdom v Košiciach bol dňa 19. 01. 2012 pod sp.zn. 2C/2037/2012 vydaný rozhodcovský rozsudok, podľa ktorého bola navrhovateľka v postavení odporkyne zaviazaná zaplatiť odporcovi v postavení navrhovateľa sumu 65,35 eura a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur do 5 dní alebo v tejto lehote podať odpor na rozhodcovskom súde. V poučení predmetného rozhodcovského rozsudku sa uvádza povinnosť žalovaného, ktorý podá proti rozsudku odpor s odôvodnením v lehote 5 dní od doručenia rozsudku zaplatiť poplatok za podanie odporu v sume 72 eur. Navrhovateľke bola doručená žaloba a rozhodcovský rozsudok dňa 21. 11. 2012. Po právnej stránke odôvodnil súd prvého stupňa napadnutý rozsudok ustanoveniami § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, ods. 2, § 17, § 18 ods. 4, § 40 ods. 1, § 41 ods. 1, § 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), ďalej podľa § 2 písm. a/, písm. b/ zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), ďalej podľa ustanovení § 52 ods. 1, ods. 2, § 53 ods. 1, ods. 4, ods. 5, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka (zák. č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), podľa čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, čl. 6 ods. 1, čl. 2 písm. a/, čl. 3 ods. 1, čl. 3 ods. 3 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“). Stotožnil sa s právnou argumentáciou právneho zástupcu navrhovateľky v tom smere, že rozhodcovská doložka je neprijateľne dojednaná, je zahrnutá vo formulárovom tlačive nazvanom všeobecné poisťné podmienky, ktoré sú prílohou samotnej poisťnej zmluvy, ktorá spolu s rozhodcovskou doložkou, má charakter typovej zmluvy, označovanej ako štandardnej formulárovej zmluvy. Poukázal na neprijateľnosť rozhodcovskej doložky, nakoľko navrhovateľka nemala inú možnosť ako zmluvu ako celok len prijať a podrobiť sa týmto podmienkam, alebo zmluvu ako celok odmietnuť. Rozhodcovská doložka neobsahuje poučenie spotrebiteľa o rozdieloch medzi rozhodcovským konaním a občianskym súdnym konaním na všeobecnom súde. Osobitné vyjednanie zmluvnej podmienky sa má sledovať z hľadiska ochrany spotrebiteľa, teda spotrebiteľ si z určitých dôvodov osobitne vymieňuje nejakú klauzulu, pretože má pre neho osobitný význam. Za individuálne dohodnutú sa nepovažuje zmluvná podmienka, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. V danom prípade je teda povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu a toto dojednanie je neplatné a rozhodcovský súd bol oprávnený vec prejednať iba za predpokladu platne dohodnutej rozhodcovskej zmluvy. Poukázal tiež na znenie všeobecných poisťných podmienok a článku XV., ktorý upravuje rozhodcovskú doložku, podľa ktorej rozhodcovský súd mal byť podľa potreby vytvorený od prípadu k prípadu troma fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne, teda odporcom, pokiaľ odporca nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, teda pokiaľ sám odporca nezriadi stály rozhodcovský súd a zároveň odporca má vydať aj štatút tohto súdu. Takéto dojednanie vzbudzuje vážne pochybnosti o objektívnosti rozhodcovského súdu vytvoreného odporcom a taktiež aj procesný postup tohto súdu, ktorý rozhodol v skrátanom konaní, pričom lehota na podanie odporu bola určená na päť dní s podmienkou, že na odpor sa prihliada iba po zaplatení poplatku za odpor. Takéto procesné pravidlá rozhodcovského súdu podstatným spôsobom znevýhodňujú navrhovateľku v postavení odporcu v rozhodcovskom konaní ako spotrebiteľa. Nestotožnil sa s argumentáciou odporcu, že podľa § 14 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní sa predmetné ustanovenia aplikujú iba v prípade, ak nie je špeciálna úprava postupu konania pred stálym rozhodcovským súdom obsiahnutá v rokovacom poriadku stáleho rozhodcovského súdu. V rokovacom poriadku je v ustanovení § 29a upravené skrátané konanie, umožňujúce rozhodcovskému súdu vydať rozhodcovský rozsudok aj bez vypočutia odporcu. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 18 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní, týkajúce sa podania žalobnej odpovedi k žalobe, a ak navrhovateľka nemala možnosť uplatniť a chrániť svoje práva, je úprava obsiahnutá v rokovacom poriadku rozhodcovského súdu v rozpore so zákonom o rozhodcovskom konaní. Navyše táto predmetná úprava predstavuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov rozhodcovského konania. S poukazom na tieto dôvody súd prvého stupňa zrušil rozhodcovský rozsudok a o náhrade trov konania rozhodol podľa § 151 ods. 7 Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej len „OSP“) a úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov konania vo výške 100%.

Rozsudok súdu prvého stupňa napadol odvolaním odporca. Predovšetkým namietal nepreskúmateľnosť rozsudku dôvodiac, že nie je zrejmé, na základe ktorého dôvodu súd zrušil rozhodcovský rozsudok, z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, na základe akého ustanovenia Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia rozhodcovskej doložky posúdil súd túto rozhodcovskú doložku za neplatnú, resp. či súd vôbec aplikoval na daný vzťah účinný právny predpis. Tento záver súdu o neplatnosti rozhodcovskej doložky v zmysle čl. 3 v spojení s bodom 1 písm. q/ smernice Rady 93/13/EHS nemôže byť zákonný

a ani správny, rozhodcovská doložka bola v danom prípade dohodnutá individuálne, preto je zrejme, že ani nijako neodporuje tomuto ustanoveniu a nejde o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Poukázal na rozhodnutia viacerých súdov, ktoré v obdobných prípadoch považovali rozhodcovskú doložku za individuálne dojednanú. Dodal, že navrhovateľka mala právo XV. časť týchto VPP odmietnuť v lehote 30 dní od vydania dodatku č. 2 k VPP. Záver súdu o nedostatku individuálneho dojednaní rozhodcovskej doložky je absolútne nepreskúmateľný a arbitrárny. Naďalej zastáva názor, že rozhodcovská doložka medzi ním a navrhovateľkou bola dojednaná individuálne. Opačné závery súdu prvého stupňa nie sú správne a ani zákonné. Zo strany navrhovateľky bola podpísaná nielen poisťna zmluva, ale osobitne aj všeobecné poisťné podmienky a rovnako aj osobitné zmluvné dojednanie. Osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007 pritom navrhovateľka podpísať nemusela a to bez toho, aby to malo vplyv na jej práva a povinnosti vyplývajúce z poisťnej zmluvy, v prípade nepodpísania týchto osobitných zmluvných dojednaní navrhovateľkou by rozhodcovská doložka nebola vôbec vznikla. Navrhovateľka tým, že podpísala osobitné zmluvné dojednanie, dosvedčila aj skutočnosť, že o možnosti rozhodcovského konania vedela. Rozhodcovská doložka dohodnutá medzi žalobcom a žalovaným nespôsobovala žiadnu nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Záver súdu prvého stupňa o porušení zásady rovnosti účastníkov je nepreskúmateľný, ale aj nesprávny. Taktiež považuje záver súdu o porušení zásady rovnosti účastníkov tým, že navrhovateľka nemala možnosť k žalobe uviesť žalobnú odpoveď, za nepreskúmateľný a nesprávny. Vykol súdu prvého stupňa opomenutie vykonať procesnú povinnosť podľa § 188 ods. 2 OSP, čo spôsobilo nepredvídateľnosť súdneho rozhodnutia. Ak by súd prvého stupňa postupoval podľa tohto ustanovenia, bol by odporca mohol venovať náležitú zvýšenú pozornosť a potrebný priestor na pojednávaniach tým skutkovým, resp. právnym otázkam, ku ktorým zaujíma postoj v podanom odvolaní. Tieto procesné vady zakladajú odňatie možnosti odporcu konať pred súdom, prípadne inú vadu v konaní. Žiada zmeniť napadnutý rozsudok tak, že návrh navrhovateľky zamietne a odporcovi prizná nárok na náhradu trov konania.

K odvolaniu odporcu sa vyjadrila prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhovateľka. Uviedla, že vzhľadom na ustálenú prax ESLP nie je nevyhnutné, aby sa súd zaoberal všetkými argumentmi účastníkov konania, ale len s tými, ktoré považuje za kľúčové a významné pre vydanie rozhodnutia. Prvostupňový súd sa v tomto prípade úplne a jednoznačne vysporiadal so všetkými skutkovými, ako aj právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. V konkrétnom prípade je dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku jednak neplatnosť rozhodcovskej doložky a jednak porušenie zásady rovnosti účastníkov konania. Dôvodom podľa § 40 ods. 1 písm. j/ zákona o rozhodcovskom konaní sa súd nezaoberal, lebo nebol zo strany navrhovateľky v konaní konkretizovaný. Navyše posúdenie tohto dôvodu by na výsledok konania nemalo žiadny význam, keďže zrušenie rozhodcovského rozsudku odôvodňovala neplatnosť rozhodcovskej doložky. Rozsudok súdu prvého stupňa považuje za zákonný a v žiadnom prípade ho nie je možné označiť za arbitrárny. Za správne považoval i aplikovanie ustanovenia § 53 ods. 1 v spojení s ustanovením § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, ako aj ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS. K individuálnosti dojednaní rozhodcovskej doložky uviedol, že navrhovateľka nemala možnosť dohodnúť si s odporcom individuálne obsah doložky, skutočnosť, že navrhovateľka podpísala nielen poisťnu zmluvu, ale aj všeobecné poisťné podmienky a v rámci nich aj osobitné dojednanie, nemení nič na skutočnosti, že navrhovateľka nebola schopná ovplyvniť ich obsah, nakoľko ide o štandardnú formulárovú zmluvu. Poukázal tiež na skrátenú lehotu na podanie odporu, čo taktiež spôsobilo nerovnováhu v postavení účastníkov konania. Navrhuje rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 <. Občianskeho súdneho poriadku, zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej len „OSP“) prejednal odvolanie odporcu procesným postupom podľa § 212 ods. 1 <. a § 214 ods. 1 <. OSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 <. OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 <. OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Koncepcia ust. § 219 <. OSP vychádza zo zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak má odvolací súd za to, že prvostupňový súd nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa (úplne) správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, nemusí vyhotovovať

štandardné rozhodnutie s náležitosťami podľa § 157 ods. 2 <. OSP, ale sa len obmedzí na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako nedeliteľnej súčasti práva na spravodlivý súdny proces neznamena povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúcu.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, správne zistil skutkový stav, vec správne posúdil po právnej stránke, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 OSP). Odvolací súd sa plne stotožňuje s dôvodmi súdu prvého stupňa uvedenými v napadnutom rozsudku, na tieto poukazuje ako na správne, a preto ich nebude opakovať (§ 219 ods. 2 <. OSP).

V danej veci je predmetom konania zrušenie rozhodcovského rozsudku. Možnosť preskúmať rozhodcovský rozsudok umožňuje zákon o rozhodcovskom konaní, ktorý vzhľadom na charakter vybavenia sporovej veci medzi účastníkmi súdny prieskum pripúšťa. Nejde však o preskúmanie veci z pohľadu správnosti aplikácie noriem, ktoré na daný prípad dopadajú, ale ide väčšmi o dôvody, ktoré sa týkajú podstaty prípustnosti zákonného priebehu rozhodcovského konania (dôvody podľa § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní). Z uvedeného vyplýva podporný argument pre zásadnú nezmeniteľnosť rozhodcovského rozsudku, pretože podstatou súdneho prieskumu rozhodcovského rozsudku všeobecným súdom nie je jeho prieskum so zásadami prieskumu odvolacieho konania, ale tento prieskum je založený na vyššie uvedenej kvalite.

Podľa § 40 ods. 1 <. zákona o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3), b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní, c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy, d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal, e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené, f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť, g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17), h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14) alebo i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený, j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 40 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní, ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 43 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/ a c/, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 43 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z iného dôvodu, ako je uvedený v odseku 1, rozhodcovská zmluva zostáva v platnosti. Rozhodcovia zúčastnení na zrušenom rozhodcovskom rozsudku z nového prerokovania a rozhodnutia veci vylúčení. Ak sa účastníci konania nedohodnú inak, budú noví rozhodcovia ustanovení podľa § 8.

Odvolací súd považuje za preukázané, že právny vzťah medzi účastníkmi vznikol na základe poisťnej zmluvy č. 4329700127 zo dňa 27. 09. 2007 medzi navrhovateľkou (poisťníkom) a odporcom (poisťovateľom). Odporca (v rozhodcovskom konaní v postavení navrhovateľa - Rapid life životná poisťovňa, a.s.) sa svojím návrhom zo dňa 02. 01. 2012, doručeným Arbitrážnemu súdu Košice, so sídlom Alžbetina 41, Košice, domáhal proti B. V. (v rozhodcovskom konaní v postavení odporkyne) zaplataenia dlžného poistenia v sume 65,35 eura. Rozhodcovský súd jeho návrhu vyhovel, keď dňa 19.

januára 2012 vydal rozhodcovský rozsudok pod sp. zn. 2C/2037/2012, ktorým uložil B. V. povinnosť zaplatiť spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a.s. peňažnú sumu vo výške 65,35 eura a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur a to do piatich dní od doručenia rozhodcovského rozsudku, alebo v tej istej lehote podať odpor na súde, ktorý rozhodcovský rozsudok vydal. Následne sa navrhovateľ, ktorému bola táto povinnosť uložená, domáhal svojím návrhom doručeným súdu prvého stupňa dňa 20. 12. 2012, zrušenia rozhodcovského rozsudku, kde namietal neplatnosť rozhodcovskej doložky obsiahnutej vo Všeobecných poisťných podmienkach poisťnej zmluvy č. 4329700127. Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom návrhu navrhovateľky vyhovel a zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19. 01. 2012 sp.zn. 2C/2037/2012 z dôvodu námietky platnosti rozhodcovskej zmluvy, ktorú vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku.

V danej právnej veci je nesporné, že ide o spotrebiteľský vzťah, pretože účastníci bez pochyb vystupujú v postavení spotrebiteľa a dodávateľa. Súd je oprávnený aj bez návrhu skúmať nekalú povahu sankcie obsiahnutú v zmluve o úvere a uplatnenú v rozhodnutí rozhodcovského súdu, ale aj preskúmať rozpor rozhodcovskej doložky s vnútroštátnymi predpismi v oblasti verejného poriadku, ako aj musí preskúmať aj bez návrhu nekalú povahu tejto doložky v súvislosti s článkom 6 Smernice rady 93/13/EHS <.. Článok 6 ods. 1 tejto smernice má kogentnú povahu. Spotrebiteľská zmluva je v našom právnom poriadku definovaná v ustanovení § 52 Občianskeho zákonníka ako každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podmienkou pre posudzovanie zmlúv ako spotrebiteľských je najmä tá skutočnosť, že zmluvnými stranami sú dodávateľ a spotrebiteľ a jej charakteristickým znakom je to, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom za podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ bez možnosti spotrebiteľa tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Tieto zmluvy sú spravidla vopred pripravené na formulároch a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu tejto zmluvy alebo jej zmeny. Právnym základom ochrany spotrebiteľa a spotrebiteľskej zmluvy je článok 153 Zmluvy o založení Európskej únie, ktorý sa po vstupe Slovenskej republiky aplikuje aj na našom území a smernica Rady č. 93/13/EHS < z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodujú v rozhodcovskom konaní, ktoré môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve podľa § 3 ods. 1 < zákona č. 244/2002 Z. z. < o rozhodcovskom konaní. Bez ohľadu na formu, ako aj znenie rozhodcovskej doložky uzatvorenej medzi dodávateľom a spotrebiteľom je potrebné považovať rozhodcovskú doložku za neprijateľnú podmienku vždy vtedy, ak vyznieva v neprospech spotrebiteľa a ak spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa a nebola individuálne dojednaná, čo platí aj pre daný prípad. Okrem iného odvolací súd uvádza aj to, že týmto postupom bolo spotrebiteľovi odňaté právo zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pretože rozhodcovská doložka mu bránila uplatniť a domáhať sa svojho práva na všeobecnom súde a nútila ho podrobiť sa rozhodnutiu, ktorým došlo k zneužitiu práv dodávateľom.

Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa má za to, že predmetný rozhodcovský rozsudok je v rozpore so zákonom, pretože zaväzuje navrhovateľa na plnenia, ktoré sú právne nedovolené a v rozpore s dobrými mravmi, preto v ďalšom odkazuje na dôvody uvedené súdom prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí ako na svoje vlastné. Stotožňuje sa so záverom súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti uvádza, že dojednania ohľadom rozhodcovskej doložky vyplývajúce z Osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. 4329700127 v ods. 2, kde je uvedené, že „Poisťník (poistený) a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto VPP. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.“ Predmetné ustanovenie vyznieva jednoznačne v neprospech spotrebiteľa, keďže žalobca toto dojednanie pri uzatváraní zmluvy nijakým spôsobom ovplyvniť nemohol. O platnú doložku by išlo iba v prípade individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky, kedy by mal spotrebiteľ možnosť pochopiť celý význam a všetky dôsledky tohto dojednania. Podľa názoru odvolacieho súdu vyššie uvedená rozhodcovská doložka prakticky vylučuje všeobecný súd z prejednávania veci, pretože z nej jednoznačne vyplýva, že všetky spory zo zmluvy môžu byť prejednané iba v rozhodcovskom konaní. Odvolací súd dospel k záveru, že táto rozhodcovská doložka odníma spotrebiteľovi (v postavení navrhovateľa - resp. žalobcu o zrušenie rozhodcovského rozsudku) právo v celom rozsahu domáhať sa svojho práva zo zmluvy na všeobecnom súde.

Súd prvého stupňa konštatoval neprijateľnosť takto dohodnutej rozhodcovskej doložky a tým aj jej neplatnosť. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 21. 03. 2012 sp.zn. 6Cdo 1/2012 (účastníkom konania bol odporca) a na jeho záver, z ktorého vyplýva, že z poistnej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže sa v nej výslovne uvádzalo, že jej súčasťou sú (ako predtlačný formulár) všeobecné poistné podmienky pre životné poistenie a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v článku XV. týchto podmienok. Na tomto fakte nič nemení skutočnosť, že v deň podpisu zmluvy podpísali zmluvné strany (ako pokračovanie predtlačného formulára poistných podmienok) aj osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku, teda doložku uvedenú v poistných podmienkach.

Odvolací súd sa stotožňuje aj s dôvodmi, ktorým súd prvého stupňa odôvodnil nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky a dodáva, že jedným z cieľov legislatívy európskej únie a členských štátov je zvýšenie ochrany záujmov spotrebiteľov. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Táto zákonná definícia vymedzuje jeden zo subjektov spotrebiteľskej zmluvy (ak je táto za spotrebiteľskú zmluvu považovaná), pričom dôvodom zavedenia a konkretizácie subjektu vzťahov „obchodných“ - spotrebiteľských v právnom poriadku je zvýraznenie potreby ochrany týchto subjektov pred „silnejšími“ subjektmi. Dôvody takejto potreby možno hľadať v charaktere priemerného spotrebiteľa, ktorý vstupuje do právnych vzťahov najmä pre aktuálnu potrebu uspokojenia svojich spotrebiteľských potrieb. Iná kvalita bdlosti v procese kontraktácie sa vyžaduje od subjektu - zmluvnej strany - nespotebiteľa, a iná kvalita bdlosti sa vyžaduje od spotrebiteľa. Súdnou ochranu však nemožno uprieť ani menej bdelému, či skoro pasívnemu až ľahostajnému spotrebiteľovi. Jeho ochrana je ale založená a rozsahom upravená zákonom, preto možno ochrániť spotrebiteľa len v obmedzenom rozsahu. Ak teda zákon stanovuje, že neprijateľnou podmienkou s dôsledkom neplatnosti je práve ustanovenie, ktoré vyžaduje v rámci dohodnutej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, potom stanovenie konkrétneho rozhodcu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach. Odvolací súd konštatuje, že je potrebné rozhodcovskú doložku so svojimi dôsledkami ozrejmiť spotrebiteľovi takým spôsobom a v takom čase, aby si aj priemerný spotrebiteľ uvedomil vážne dôsledky založenia právomoci rozhodcovského orgánu, pričom doložka nevytlúči a ozrejmi spotrebiteľovi možnosť vec prejednať v súdnom konaní. Možnosť alternatívne si vybrať rozhodcovské, alebo súdne konanie sa musí javiť naplnené vo vzťahu k priemernému spotrebiteľovi aj fakticky. Z uvedených podstatných dôvodov súd prvého stupňa postupoval správne, keď zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. 2C/2037/2012 Arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19. 01. 2012 v dôsledku podanej žaloby navrhovateľa. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodujúce skutočnosti, najmä existenciu neplatnej rozhodcovskej doložky, rozhodcovský rozsudok ani nemal byť vydaný, keďže rozhodcovský súd nemal založenú ani právomoc rozhodovať spor účastníkov konania.

Odvolací súd v súvislosti s povinnosťou preskúmania rozhodcovského rozsudku poukazuje i na rozsudok Súdného dvora EÚ (prvá komora) zo dňa 26. októbra 2006, vec C-168/05 M. F. F. C. proti C. F. F. SL, z ktorého vyplýva, že Smernica Rady 93/13/EHS <. z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vyžaduje, aby vnútroštátny súd, na ktorý je podaná žaloba o zrušenie rozhodcovského rozhodnutia, posúdil neplatnosť rozhodcovskej zmluvy a zrušil toto rozhodnutie z dôvodu, že uvedená zmluva obsahuje nekalú podmienku, hoci spotrebiteľ sa dovoľával tejto neplatnosti nie v rámci rozhodcovského konania, ale výlučne v rámci žaloby o zrušenie. Rozhodcovské konanie je osobitný druh civilného konania, ktoré sa môže uskutočniť v prípade súkromnoprávných sporov, pre ktoré zákon pripúšťa uzavretie rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky). Rozhodcovská zmluva má procesnú povahu. Zákon vyžaduje k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy písomnú formu, jej nedodržanie má za následok neplatnosť rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky). Vecným účinkom rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky) je oprávnenie rozhodcu rozhodnúť vymedzené spory. Z hľadiska osobných účinkov sa rozhodcovská zmluva vzťahuje na obidve zmluvné strany, prípadne na ich univerzálnych a singulárnych nástupcov, pokiaľ to strany v zmluve výslovne nevytlúčili. Účastník rozhodcovského konania sa môže podanou žalobou na príslušnom súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodov § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní.

K námietke odvolateľa k nesprávnemu použitiu ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka odvolací súd dodáva, že je pravdou, že súd prvého stupňa uviedol v napadnutom rozsudku ustanovenie § 53

Občianskeho zákonníka v znení, ktoré nebolo účinné v čase uzavretia poisťnej zmluvy zo dňa 27. 09. 2007. Skutočnosť, že konkrétna neprijateľná podmienka v spotrebiteľskej zmluve v čase uzavretia poisťnej zmluvy nebola výslovne uvedená v Občianskom zákonníku účinnom ku dňu uzavretia poisťnej zmluvy, nespôsobuje nesprávnu aplikáciu práva na skutkový stav, nakoľko Občiansky zákonník v tomto období obsahoval len demonštratívny výpočet neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Novela Občianskeho zákonníka č. 568/2007 Z.z., ktorá nadobudla účinnosť dňa 01. 01. 2008, novo upravila ustanovenie § 53 a v rámci tohto ustanovenia aj určenie ustanovenia, ktoré vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní (§ 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka). Prechodné ustanovenie § 879j Občianskeho zákonníka k právnej úprave účinnej od 01. 01. 2008 ustanovilo, že podľa tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2008 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov. Z uvedenej skutočnosti jednoznačne teda vyplýva, že použitie ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka v danom prípade bolo v súlade s týmto ustanovením a bolo správne použité, keďže existenciu rozhodcovskej doložky bolo potrebné posúdiť podľa tohto ustanovenia, s poukazom na ustanovenie § 879j Občianskeho zákonníka. Z uvedeného dôvodu preto námietku odvolateľa odvolací súd posúdil ako účelovú a neopodstatnenú.

K námietke odvolateľa, ktorou namieta konštatovanie súdu prvého stupňa o znevýhodnení navrhovateľky v rozhodcovskom konaní a o spôsobení značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, odvolací súd poukazuje na konštatovanie súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku, ktorým v dostatočnej miere odôvodnil svoje rozhodnutie v tejto časti, s ktorými závermi sa v plnom rozsahu stotožnil a preto nebude ďalej opakovať tieto dôvody. Odvolanie odporcu v tejto časti preto vyhodnotil ako neopodstatnené.

Odvolací súd preskúmal i konanie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu súdu prvého stupňa a to predovšetkým v súvislosti s námietkou odvolateľa o neaplikovaní ustanovenia § 118 OSP. Odporca sa k návrhu navrhovateľa písomne vyjadril dňa 18. 03. 2013, vo svojom vyjadrení uviedol listinné dôkazy, ktoré k vyjadreniu pripojil, pričom nenavrhol vykonanie žiadnych dôkazov. Na pojednávaní dňa 18. 07. 2013 súd prvého stupňa oboznámil výsledky prípravy pojednávania, t. j. oboznámil obsah všetkých listinných dôkazov predložených navrhovateľom i odporcom, ktorých obsah bol účastníkom konania známy už pred začatím súdneho konania, právni zástupcovia oboch účastníkov konania sa na tomto pojednávaní k danej veci vyjadrovali. Účastníci konania až do rozhodnutia súdu prvého stupňa neoznačili žiadne iné dôkazy, ktoré by mal súd vykonať, či už oboznámenie listín alebo výsluch svedkov. V zmysle § 120 ods. 1 OSP sú účastníci povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa iné dôkazy, okrem účastníkmi navrhnutými a predloženými, nevykonával, keďže nevzhladol dôvod nevyhnutnosti pre rozhodnutie. Z hľadiska skutkových okolností neboli medzi účastníkmi rozpory, skutkové okolnosti boli zhodné, preto súd prvého stupňa nemal dôvod postupovať podľa § 118 ods. 2 <. OSP. Uvedené ustanovenie neukladá súdu uviesť účastníkom konania ním zamýšľané právne posúdenie veci z hľadiska použitia konkrétnych hmotnoprávných predpisov. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa sa nedopustil žiadneho procesného pochybenia.

Pokiaľ odporca v podanom odvolaní predovšetkým namieta nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvého stupňa a jeho arbitrárnosť, odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že nepreskúmateľné je rozhodnutie súdu, v ktorom absentujú náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 OSP. Odôvodnenie rozhodnutia musí obsahovať uvedenie toho, čoho sa žalobca v žalobe domáhal a z akých dôvodov, vyjadrenie žalovaného, uvedenie skutočností, ktoré súd považoval za preukázané a ktoré nie, zhrnutie dôkaznej situácie, kde súd uvedie, z ktorých dôkazov vychádzal, ktoré dôkazy vykonával a ktoré nevykonával. Ďalej uvedie úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení týchto dôkazov a uvedenie ustanovenia právneho predpisu, ktoré v danej veci aplikoval. Odôvodnenie musí obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné a skutočnosti odôvodnené tak, aby nevznikli pochybnosti o zákonnosti rozhodnutia najmä zo strany účastníkov konania, ktorým je rozhodnutie určené. Iba v prípade, ak by súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku tieto skutočnosti neuviedol, rozsudok by neobsahoval úvahy súdu, zhrnutie dôkaznej situácie, či právne zdôvodnenie, by bolo možné hovoriť o arbitrárnosti rozhodnutia. Keďže však súd prvého stupňa v danej veci sa týmito zásadami pri odôvodnení napadnutého rozsudku riadil, jeho rozsudok obsahuje podrobné odôvodnenie, ako aj uvedenie úvah, ktorými sa pri rozhodovaní

riadil, nie je možné prijať záver o jeho arbitrárnosti, či nepreskúmateľnosti. Z tohto dôvodu preto námietku odporcu v tomto smere považoval za neopodstatnenú.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku ustálil, že k zrušeniu rozhodcovského rozsudku došlo z dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. c/ zákona o rozhodcovskom konaní a odvolací súd sa plne s týmto dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku stotožnil. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v celom rozsahu podľa § 219 ods. 1 <. OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 <. OSP v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 <. OSP s tým, že úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov odvolacieho konania, na ktoré zaviazal odporcu a to v sume 69,91 eura za jeden úkon právnej pomoci - vyjadrenie k odvolaniu odporcu podľa § 11 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom 1/13 výpočtového základu v roku 2014 je 61,87 eura, režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky je 8,04 eura v roku 2014, spolu 69,91 eura. Keďže navrhovateľka bola zastúpená právnym zástupcom, advokátom, podľa § 149 ods. 1 OSP je odporca povinný zaplatiť náhradu trov konania advokátovi, ktorým v danom prípade je Advokátska kancelária JURIKA & KELTOŠ, s.r.o., so sídlom Mickiewiczova 2, Bratislava.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.